

**KOMMUN-
FÖRBUNDET**

Mod att förnya – våga pröva.

**Kommuner och städer i spetsen
för ett växande, kunnigt och
välmående Finland.**

**Kommunförbundets mål för
regeringsprogrammet 2027**

Tillväxt, kompetens och välfärd kräver modiga reformer.

Finlands framgång skapas i kommunerna och städerna. Tillväxt, kunnande, välfärd och en trygg vardag tar form där människorna lever och bor.

Nu behövs mod att förnya och testa nya lösningar, eftersom kommun- och servicestrukturerna har byggts för behoven i en annan tid. Finland står inför betydande anpassningskrav på miljardnivå, och även kommunerna omfattas av dessa. Därför behövs nya sätt att organisera tjänster, utnyttja teknik och samarbeta.

Den kommunala självstyrelsen och det lokala beslutsfattandet är grundpelarna i den finländska demokratin. Det är på dessa som välfärdssamhället har byggts, och denna grund får inte urholkas.

Därför behövs en vision för den kommunala servicens och demokratis framtid som sträcker sig över regeringsperioderna.

I ett Finland med ökande regionala skillnader är främjandet av kompetens, företagsamhet, trygghet och välfärd våra viktigaste gemensamma investeringar. Att höja kompetensnivån är avgörande – vi har inte råd att förlora någon på vägen. Allas potential måste tas till vara för det gemensamma bästa.

Tillväxt, investeringar och sysselsättning skapas i kommunerna, men förutsätter ett starkt, förtroendebaserat partnerskap med staten och näringslivet. En välfungerande infrastruktur och en trygg, resilient vardag skapar förutsättningar för livskraft i hela landet.

Kommunernas möjligheter att fokusera på sina grundläggande uppgifter och utveckla verksamheten måste tryggas även i ett allt kärvare ekonomiskt läge. Då kommunerna har verkliga förutsättningar att lyckas gagnar det hela landet.

Kommuner och städer i spetsen för ett växande, kunnigt och välmående Finland.

Kommunförbundets mål för regeringsprogrammet 2027

1. Mod att förnya – våga pröva.

- 1.1 Kommunernas verksamhet och servicestrukturer ses över.
- 1.2 Produktiviteten höjs genom att förnya kommunernas service och verksamhetsformer.
- 1.3 Samarbetet mellan kommunerna och välfärdsområdena stärks.

2. Kompetens är avgörande för Finlands framtid.

- 2.1 Kompetens- och utbildningsnivån höjs. Grunden för bildningen byggs i kommunerna.
- 2.2 Vi ser till att allas kunskap tas till vara.
Finland har inte råd att förlora någon på vägen.
- 2.3 Ett handlingskraftigt och framtidsoptimistiskt Finland skapas inte utan välmående invånare.

3. Tillväxt och en trygg vardag skapas i kommunerna.

- 3.1 Tillväxt och ett dynamiskt näringsliv skapas genom smidigt samarbete.
- 3.2 Förutsättningarna för tillväxt tryggas genom en fungerande bostadspolitik och trafiklösningar.
- 3.3 Globala utmaningar möts med lokala lösningar i kommunernas byggda miljö.
- 3.4 En trygg och resilient vardag säkerställs med beredskap för undantagsförhållanden.

**1 Mod att förnya -
våga pröva.**

Finland har byggts i kommunerna och i dem byggs också landets framtid.

Morgondagens utmaningar kan ändå inte tacklas med gårdagens strukturer. När befolkningen åldras och ekonomin stramas åt krävs mod att förnya och testa nya lösningar: att avlägsna hinder, utnyttja teknik och utveckla tjänster på nya sätt.

Den kommunala självstyrelsen och det lokala beslutsfattandet är grundpelarna i den finländska demokratin. De ligger också till grund för framtida lösningar. När kommunerna ges förutsättningar att förnya sig, leder det till mer effektfulla tjänster, en starkare demokrati och hållbarare lösningar i hela landet.

Ett framgångsrikt Finland byggs genom att arbeta smartare, i stället för mer.

1.1 Kommunernas verksamhet och servicestrukturer ses över.

Den kommunala självstyrelsen har gjort det möjligt att bygga vårt välfärdssamhälle, och dess grundpelare får inte urholkas i framtiden. Kommunerna är bäst på att tillhandahålla närservice.

Finlands kommun- och servicestrukturer har ändå skapats för behoven under en annan tid. Gemensamma medel kan inte längre användas för att upprätthålla föråldrade strukturer.

Utmaningarna i de allt mer olika kommunerna återspeglas också i att den kommunala demokratin försvagas.

VÅRA LÖSNINGAR

Konkreta åtgärder bör inledas för att kommunerna ska kunna förnya sig och sina servicestrukturer samt för att utveckla den kommunala självstyrelsen och kommunernas verksamhetsförutsättningar.

- Den gemensamma lägesbilden och riktlinjerna för förnyelse av kommunerna som tas fram i det parlamentariska arbetet kring kommunernas framtid bör utnyttjas
- Lagstiftning som hindrar kommunerna från att utveckla servicen och tjänsternas produktivitet och effekt bör minskas och undvikas.
- Modellen med enhetliga kommuner bör skrotas för gott och beslut bör fattas om hur lagstiftningen och arbetsfördelningen ska utvecklas för olika kommuner och städer. Det behövs incitament för frivilliga kommunsammanslagningar och för att öka samarbetet mellan kommunerna.
- I samband med beslut som gäller kommunerna och de kommunala tjänsterna bör det också säkerställas att invånarna i kommuner och städer har fortsatt förtroende för det representativa beslutsfattandet.
- Kommunernas finansieringssystem bör reformeras så att det motsvarar kommunernas nuvarande uppgifter.
- Eventuell utvidgning och omorganisering av kommunernas uppgifter bör definieras tydligt och finansieras fullt ut.
- Kvaliteten på utbildningen och sysselsättningstjänsterna får inte äventyras. Vi behöver alla invånare med i byggandet av Finlands framtid.

1.2 Produktiviteten höjs genom att förnya kommunernas service och verksamhetsformer

Den kärva ekonomin och den demografiska förändringen kräver proaktiv förnyelse i hela Finland.

Framtiden byggs genom en bra och möjliggörande lagstiftning som stöder försök och utformningen av nya lösningar. Välfärdssamhället fungerar bara om dess aktörer drar åt samma håll.

VÅRA LÖSNINGAR

Kommunerna och deras verksamhetsformer bör ses över utgående från försök⁷

- En lag om kommunförsök behövs för att främja nya innovationer och produktivitet i den kommunala servicen.
- Försöksverksamhet kunde främjas inom områden som för närvarande begränsas av lagstiftningen. Kommunförbundets förslag till försöksverksamhet finns i slutet av dokumentet.

Lagstiftningen bör driva på reformen av kommunala tjänster.

- De flaskhalsar i lagstiftningen som försvårar utvecklingsarbete och informationsgången bör avvecklas.
 - Till exempel utbyte av välfärdsinformation mellan kommuner och välfärdsområden.
 - Verksamhetsmodellerna för digitalisering inom kommunerna och staten bör samordnas och göras mer kompatibla.

Produktiviteten inom den offentliga sektorn bör förbättras genom att strukturerna, metoderna och finansieringen för produktion och delning av data samt kunskapsbaserad ledning ses över.

- Artificiell intelligens och ny teknik möjliggör utveckling av verksamheten och tjänsterna utifrån data. Detta förutsätter att dataproduktionen är tekniskt, juridiskt, etiskt och innehållsmässigt av hög kvalitet och sker på ett kontrollerat sätt. Gemensamma datapooler och testmiljöer bör skapas.
- Besparingar bör eftersträvas genom avveckling av överlappande ansvar till exempel när det gäller lagring av data och rapportering.
- Prissättningsmodellerna bör ändras så att de främjar en bred användning av data. Avgifter bör inte tas ut av kommunerna för användning av data som de själva har tagit fram.

Trovärdiga reformer och smidigt verkställande förutsätter en väl utförd lagberedning.

- Kommunerna bör ges tillräckligt med tid för remissförfaranden och verkställandet av lagar, för att säkerställa kvaliteten och värna demokratin.
- Den fortlöpande utvecklingen av lagstiftningen och kommunernas förmåga att verkställa den säkras genom att staten och kommunerna gemensamt utvärderar lagstiftningen i efterhand.

1.3 Samarbetet mellan kommuner och vårdsområden stärks.

Ett tätare samarbete mellan staten, kommunerna och vårdsområdena är nödvändigt för att gemensamma mål ska kunna uppnås.

Samarbetet mellan och ledningen av förvaltningens olika nivåer bör förnyas genom partnerskap, inte genom styrning.

Målet är att främja de gemensamma invånarnas välfärd och stärka områdenas livskraft.

VÅRA LÖSNINGAR

Lagstiftning som möjliggör samarbete bör kvarstå, medan mer detaljerad reglering än nu bör undvikas.

- Samarbetet mellan ministerierna och andra statliga myndigheter i styrningen och stödet till kommunerna och vårdsområdena bör stärkas.
- En gemensam kunskapsbas bör utvecklas och hinder för informationsutbyte och användning av data undanröjas, även hinder som uppdragas under arbetets gång.
- Ansvaret i oklara frågor kring samarbetet bör klargöras och kommunerna och vårdsområdena bör få stöd så att de tillsammans kan lösa utmaningar som gäller arbetsfördelningen.
 - Till exempel morgon- och eftermiddagsverksamhet för barn med funktionsnedsättning samt begravning av personer som saknar anhöriga.

Vårdsområdena bör ha incitament att tillhandahålla och producera tjänster för de gemensamma invånarna.

- En del av finansieringsansvaret för utkomstskyddet för arbetslösa samt för utkomststödet bör överföras kostnadsneutralt till vårdsområdena, i syfte att öka incitamenten.
- Finansieringen bör i högre grad än i dagsläget stödja samarbete och främja välfärden för de gemensamma invånarna.

Nya sektorsövergripande tjänster bör utvecklas i samarbete mellan kommunerna och vårdsområdena.

- En modell för rehabiliterande undervisning inom yrkesutbildningen bör införas.
- Service som ersätter arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte bör utvecklas som en del av AN-reformen.
- Det behövs fler försök och samutveckling mellan kommunerna och vårdsområdena för att stärka produktiviteten och servicens effekter. Kommunförbundets förslag till försöksverksamhet finns i slutet av dokumentet.

2

**Kompetens är avgörande
för Finlands framtid.**

Finlands verkliga styrka är befolkningens kunskapsnivå.

Den växer fram i kommunerna: inom småbarnspedagogiken, i skolorna, i vardagens tjänster och i gemenskaper där alla ges möjlighet att lära, delta och lyckas.

När befolkningen åldras och antalet personer i arbetsför ålder minskar, är det kompetensnivån som avgör Finlands riktning. Därför har vi inte råd att förlora någon på vägen.

Kompetens, arbete och välfärd går hand i hand: utan kompetens skapas inga jobb, utan jobb skapas ingen välfärd, och utan välfärd skapas ingen framtidstro.

När kommunerna ges möjlighet att stärka detta bygger vi ett Finland där framtiden tillhör alla.

2.1

Kompetens- och utbildningsnivån höjs. Grunden för bildningen byggs i kommunerna.

Det kommunbaserade utbildningssystemet är Finlands styrka.

Den demografiska förändringen innebär olika utmaningar för stora städer respektive mindre kommuner.

Vi behöver modigt se över strukturer och arbetsmetoder för att utbildningen ska hålla fortsatt hög kvalitet och förbli tillgänglig och ekonomiskt hållbar i hela landet.

VÅRA LÖSNINGAR

11

I lagreformer bör en enhetlig utbildningsväg från småbarnspedagogik till högskoleutbildning säkerställas.

- En höjning av kompetensnivån förutsätter arbetsro och att kontinuiteten i utbildningen stärks, i stället för fragmentariska reformer.
- Det behövs flexibel lagstiftning för att kunna möta olika behov i olika delar av landet.
- Ordandet av förskoleundervisning och småbarnspedagogik behöver tydliggöras i förhållande till lagen om grundläggande utbildning.
- Utbildningsvägarna från yrkesutbildning till högskolor måste stärkas.
- Lagstiftningen om verksamhet och finansiering för läropliktiga och vuxenstuderande inom yrkesutbildningen bör inte splittras, utan bevaras som en sammanhållen helhet.

När åldersklasserna krymper bör undervisningens kvalitet och tillgänglighet säkerställas i hela landet.

- Det behövs incitament i hela landet för att bygga upp samarbetet mellan kommuner. I områden med långa avstånd kan kommunerna uppmuntras att samarbeta och säkerställa utbudet av undervisning, till exempel genom ett tillgänglighetstillägg i finansieringen.
- Fjärrundervisning bör kunna användas i större utsträckning än i dag inom den grundläggande utbildningen, för att trygga undervisningens tillgänglighet och kvalitet. Fjärrundervisning från en skola till en annan ersätter inte närundervisningen, utan kompletterar den.
- Incitament bör utvecklas för samarbete mellan olika utbildningsanordnare. Samarbetet mellan utbildningsanordnare bör utvecklas för att trygga en fortsatt smidig och tillgänglig utbildning för alla åldersgrupper.

Utbildningsvägarna för elever och studerande med ett främmande språk som modersmål samt finansieringen bör utvecklas för att motsvara kommunernas och städernas behov.

- Det bör satsas på språkinlärning, då det är grunden för lärande och integration. Särskild fokus bör läggas på nyanländas utbildning, språkstöd och integration. Finansieringen och bedömningen av lärokursen i de inhemska språken (svenska eller finska som andraspråk, S2) bör förtydligas och utvecklas.
- Anslagsnivån för jämställdhetsfinansieringen inom förskoleundervisning och den grundläggande utbildningen bör befästas och vara förutsägbar för kommunerna. Segregation motverkas aktivt.

Kunnig undervisningspersonal avgörande för kompetensnivån

- Tillräcklig personal bör säkras inom småbarnspedagogiken och branschens dragningskraft och förmåga att hålla kvar personal stärkas.
- Satsningar på lärarnas kompetens och behörigheter för att motsvara behoven i verksamhetsmiljön.

2.2

Vi ser till att allas kunskap tas till vara. Finland har inte råd att förlora någon på vägen.

Sysselsättning och kompetens möts i kommunerna och städerna

Tjänster, utbildning och integration måste fungera lokalt, flexibelt och effektivt för att både arbete och kompetens ska kunna utnyttjas fullt ut.

Lösningar på arbetskraftsbristen och matchningsproblemen som hämmar tillväxten i Finland.

VÅRA LÖSNINGAR

12

Mer kundfokus och större verkningsfullhet i arbetskraftsservicen.

- Serviceprocessen bör göras smidigare och tjänsterna förnyas så att de motsvarar den nya verksamhetsmiljön. Onödig byråkrati bör minskas och kommunerna ges möjlighet att skraddarsy tjänster utifrån kundernas behov.
- Konjunkturväxlingar bör beaktas i finansieringsmodellen för AN-tjänsterna. Kommunernas betalningsandelar i olika förmåner bör granskas och bedömas som en helhet i förhållande till kommunernas lagstadgade uppgifter.
- Åtgärder för att stärka kompetensen hos AN-sakkunniga genom ett utbildningsprogram på yrkeshögskolenivå.

Uppdatering av kompetensnivån hos befolkningen i arbetsför ålder och vuxenutbildningen.

- Det behövs en stödform som beaktar strukturomvandlingen och är inriktad på vuxenutbildning.
- Kommunerna bör garanteras tillräcklig beslutanderätt när det gäller styrningen av utbudet av yrkesutbildning.
- Det fria bildningsarbetet bör tryggas som en lågröskelväg till kompetensutveckling och språkinläring och som verksamhet som stöder välbefinnande.
- Statens och utbildningsanordnarnas fortbildningsavtal bör utökas för att underlätta kompetensbristen, bland annat inom småbarnspedagogiken och tekniska sektorn.

Invandring och integration - stöd för tillväxt och delaktighet.

- Det behövs en gemensam syn över regeringsperioderna på Finlands befolkningsutveckling och på invandringens betydelse för regionernas tillväxt och konkurrenskraft.
- Kriterierna för beviljande av permanent uppehållstillstånd bör ses över i syfte att trygga kommunernas befolkningsutveckling och tillgodose regionernas kompetensbehov.
- Kommunen bör tryggas tillräckliga resurser för att utveckla långsiktiga integrationsfrämjande tjänster, t.ex. språkinläring, som utgår från lokala behov.
- Integration är en tvåvägsprocess. Det krävs insatser för att stärka en positiv, välkomnande attityd i samhället och i arbetslivet.

Arbetslösa bör vägledas till rätt tjänst och förmån.

- Kunden bör få sådan service från kommunen, välfärdsområdet, läroanstalten eller andra aktörer som bäst motsvarar hans eller hennes livssituation.
- De som omfattas av kommunernas sysselsättningstjänster och finansieringsansvar ska utifrån en bedömning av arbets- och funktionsförmågan konstateras ha förutsättningar att ta emot ett arbete.
- Det skyddade beloppet inom utkomstskyddet för arbetslösa bör återställas.

2.3 Ett handlingskraftigt och framtids- optimistiskt Finland skapas inte utan välmående invånare.

Främjandet av välbefinnande för kommuninvånare i olika åldrar är en av kommunens viktigaste uppgifter.

Nedskärningar i förebyggande service leder till ett ökat behov av mer krävande tjänster. Att stärka kommunernas funktionsförmåga är ett sätt att trygga den offentliga ekonomins hållbarhet.

VÅRA LÖSNINGAR

13

De allt mer olika kommunernas förutsättningar att främja invånarnas välfärd måste tryggas.

- Incitament för samarbete mellan kommuner bör utvecklas genom finansiering och försöksverksamhet.
- Genom tjänster inom motion och idrott, kultur och ungdomsarbete tryggas både folkhälsan och samhällsekonomin. Kommunerna måste ha tillräckliga verksamhetsförutsättningar för att främja välbefinnandet hos invånare i olika åldrar och livssituationer.
- Finansieringen till kommunerna för kulturverksamhet, motion, idrott samt ungdomsarbete bör säkerställas. Fritidstjänsterna bör bygga på långsiktig och förutsägbar finansiering, inte enbart på kortvariga projekt.
- Helheten av understöd som kommunerna, välfärdsområdena och staten beviljar organisationer bör klarläggas.
- Kommunernas omfattande och verkningsfulla välfärdsarbete bör stödjas genom tillräcklig tillgång till kommunspecifik information. Utbytet av information mellan olika myndigheter bör förbättras.

Nationellt samarbete mellan olika aktörer behövs för att främja välbefinnandet och förebygga marginalisering samt stärka framtidstron bland unga.

- I arbetet med ungdomar som riskerar att marginaliseras bör en modell för gemensamt ansvar testas där den unga ges snabb tillgång till de mest effektfulla tjänsterna.
- Man bör övergå från fragmentariska nedskärningar i den sociala tryggheten till en mer långsiktig reform som beaktar helhetseffekterna.

Den åldrande befolkningens funktionsförmåga och samhörighet som aktiva kommuninvånare bör stödjas.

- Det arbete som redan utförs i kommunerna för att främja äldres välbefinnande bör beaktas i stället för att införa ytterligare skyldigheter för kommunerna när det gäller ordnandet av tjänster för den åldrande befolkningen.
- Staten bör se till att alla kan hänga med i den digitala utvecklingen – användarnas olika behov behöver beaktas i tjänsterna.

**3 Tillväxt och
en trygg vardag
skapas i
kommunerna.**

Tillväxt skapas i kommunerna och städerna: investeringar, arbetstillfällen och en fungerande vardag. I dem byggs också en grund för säkerhet och trygghet som bär både i vardagen och i undantagsförhållanden.

Livskraft går ut på att människor har möjlighet till boende, kan röra sig smidigt och bygga upp en fungerande vardag och att företagen vågar investera för framtiden. Detta förutsätter välfungerande samarbete, långsiktiga lösningar samt en gemensam riktning som staten och kommunerna enats om.

När kommunerna lyckas, växer Finland. När vardagen fungerar, klarar man också kriser.

3.1 Tillväxt och ett dynamiskt näringsliv skapas genom smidigt samarbete.

Tillväxt sker inte av sig själv. Partnerskapet mellan staten och kommunerna är avgörande för hur investeringar, näringslivet och sysselsättningen utvecklas i olika delar av landet.

Två- och flerspråkighet är en betydande tillväxtfaktor och en konkurrensfördel som stärker Finlands livskraft.

VÅRA LÖSNINGAR

Mer avtalsbaserat samarbete mellan staten och stadsregionerna.

- Verkningsfulla satsningar bör göras på kompetens- och utvecklingsarbete som utgår från kommunernas och stadsregionernas egna styrkor, i samarbete mellan kommuner, staten, näringslivet och forskningsinstitut.
- Den avtalsbaserade innovations-, kluster- och ekosystemsverksamheten bör fortsätta.
- Staten bör förbinda sig starkare och mer långsiktigt än för närvarande till MBT-avtalsprocesserna.

Tillväxt, arbetstillfällen och välfärd i kommunerna och städerna genom EU-finansiering.

- Den nationella planeringsberedskapen bör förbättras för att bättre kunna utnyttja EU-finansiering vid genomförandet av stora investeringar (t.ex. inom energi och transport).
- För att förbättra finansieringens verkningsfullhet bör Finland i högre grad gå in för starkare nationellt samordnad ansökan och prioritering. Arbetet bör ledas av Kommunikationsministeriet i samarbete med centrala ministerier samt kommuner och regioner.
- För att främja näringslivet och sysselsättningen bör Finlands och kommunernas förmåga att söka direkt finansiering från EU stärkas genom utveckling av kompetens och samarbete samt genom att säkerställa nationell medfinansiering.
- Den nationella och regionala EU-partnerskapsplanen för Finland 2028–2034 (NRP-planen) bör beredas och genomföras med utgångspunkt i kommunerna och regionerna.
- Det bör säkerställas att hållbar stadsutveckling har hög prioritet i reformen av finansieringen av EU:s regional- och strukturpolitik.

3.2

Förutsättningarna för tillväxt tryggas genom en fungerande bostadspolitik och trafiklösningar.

Bostads- och transportpolitiken är avgörande för var människor kan bo, arbeta och var företag kan investera.

Vi behöver en förnyad bostadspolitik och en långsiktig transportpolitik som stöder tillväxt, samhällsutveckling, tillgänglighet och livskraft i hela landet.

En tillräcklig bostadsproduktion och bostäder till rimliga priser är en förutsättning för strukturomvandling och livskraft i hela landet.

VÅRA LÖSNINGAR

Finland behöver en ny bostadspolitisk vision där riktningen för statens bostadspolitik omdefinieras. Finansierings-, verksamhets- och stödmodellerna bör ses över.

- Staten bör fastställa en tillräcklig nivå på stödet för bostadsproduktionen över regeringsperioderna.
- Den höga totala beskattningen av byggandet måste sänkas. Det behövs nya tidsbegränsade skatteavdrag som bör riktas effektivt, bland annat i form av skattelättnader för kommunala bolag vid grundläggande renoveringar.
- Begränsningar som hindrar kommunkoncerner från att använda de allmännyttiga hyreshusbolagens fastighetsbestånd som säkerhet för byggnadslån bör avskaffas.

EU-hävstång bör användas i större omfattning för en effektiv och långsiktig finansiering för transportsektorn.

- En flerårig finansieringsram för bastrafikledshållning och utveckling bör säkerställas med fokus på att åtgärda det växande eftersatta underhållet samt investeringar för stadsutveckling enligt MBT-avtalen.
- Auktionsintäkterna från utsläppshandeln inom transportsektorn bör riktas till hållbar mobilitet och till att påskynda drivmedelsomställningen i hela landet.
- Det bör säkerställas att CEF och andra nya EU-finansieringsinstrument riktas till TEN-T-nätet, inklusive urbana knutpunkter, utöver militär rörlighet och gränsöverskridande projekt. Kommunikationsministeriets roll i den nationella samordningen bör stärkas för att ta hem EU-finansiering.

Staten bör även i fortsättningen bära kostnaderna för det nationella transportnätet.

- Överföringen av kostnadsansvar från staten till kommunerna bör upphöra i fråga om nationella infrastrukturprojekt, inkl. flygplatser, spårtrafik, mindre trafikerade landsvägar och rastplatser.

Kollektivtrafik och hållbar mobilitet bör prioriteras.

- Det bör säkerställas att kollektivtrafiken i stadsregionerna och infrastrukturen för gång- och cykeltrafik i kommunernas gatunät även i fortsättningen finansieras antingen genom statsandelar eller andra alternativa finansieringsinstrument.
- Det bör säkerställas att persontågstrafiken utvecklas för att stödja tillväxten i de växande stadsregionerna.

3.3

Globala utmaningar hanteras med lokala lösningar.

Samhällsutveckling är samtidigt klimat-, säkerhets- och livskraftarbete, och förutsättningarna för arbetet bör tryggas i hela landet.

VÅRA LÖSNINGAR

18

Kommunernas utmaningar i fråga om klimat, säkerhet och livskraft kräver att självstyrelsen och det demokratiska beslutsfattandet tryggas i markanvändningspolitiken.

- Inom lagstiftningen för den byggda miljön bör sådan överflödigt och alltför detaljerad reglering som begränsar kommunernas handlingsfrihet och ökar kostnaderna, avvecklas.
- De oklarheter som uppstått till följd av uppdelningen av markanvändnings- och bygglagen måste åtgärdas så att markpolitiken, planläggningen och tillståndsförfarandet fungerar på ett konsekvent sätt och så att den administrativa bördan minskar.
- Vid verkställandet av EU-regleringen bör det säkerställas att kommunerna behåller möjligheten att planera och genomföra markanvändningen utifrån lokala behov, med beaktande av EU-målen.

Kommunerna behöver stöd så att de kan anpassa sin fastighetsegendom och infrastruktur

- Ett holdingbolag, en så kallad nationell "skräpbank", samt andra incitament införs för att möjliggöra en kontrollerad avveckling av kommunernas hyreshus-, verksamhetslokals- och infrastrukturtillgångar som nått slutet av sin livscykel, liksom obehövliga social- och hälsovårdsfastigheter.

Den nationella finansieringen och EU-finansieringen för kommunernas natur- och klimatarbete bör tryggas.

- Kommunerna bör stödjas i det nationella genomförandet av målen och lagstiftningsreformer för koldioxidneutralitet, biologisk mångfald och åtgärder för att bromsa förlusten av den samt i klimatanpassningsåtgärder.
- Åtgärderna i den nationella restaureringsplanen bör utformas så att de stöder kommunernas handlingsutrymme.
- Företags åtgärder som stärker naturfinansieringen bör införas utan dröjsmål (bl.a. marknader för naturvärden och samarbetsprojekt).

3.4

En trygg och resiliert vardag säkerställs, med beredskap för undantagsförhållanden.

En trygg vardag och resiliens skapas i kommunerna.

Kommunerna tillhandahåller grundläggande tjänster och infrastruktur som är avgörande för samhällets funktion. Dessa utgör en betydande del av den nationella kritiska infrastrukturen och tryggar befolkningens vardag, försörjning och samhällets funktion under alla förhållanden.

En försvagad framtidstro bland unga utgör en säkerhetsrisk.

VÅRA LÖSNINGAR

Säkerhet byggs lokalt – även i undantagsförhållanden.

- Samarbetet kring regional beredskap bör bli en permanent samarbetsplattform som tilldelas tillräckliga resurser. Kommunerna bör ha en central roll i strukturerna för styrning och samordning av beredskapen.
- Kommunerna ska vara delaktiga i myndigheternas lägesbild och informationsutbyte. Detta förutsätter bland annat utbyte av sekretessbelagd information, utvidgade säkerhetsutredningar i kommunerna samt förbindelser via säkra nätverk.
- Det bör skapas permanenta och tillräckligt resurssatta samarbetsstrukturer för myndighetssamarbete inom det förebyggande arbetet för trygghet och säkerhet i de ungas vardag, bland annat genom att säkerställa att ankarverksamheten är täckande.
- Arbetet för att motverka organiserad brottslighet i ett tidigt skede bör stärkas genom utveckling av myndigheternas informationsutbyte och genom en gemensam lägesbild och mångprofessionellt samarbete, särskilt på lokal nivå.
- Kritiska digitala tjänster bör tryggas med gemensamma krafter. Samarbetet mellan myndigheter bör stärkas och gemensamma cybersäkerhetstjänster utvecklas. Satsningar bör utökas på ett kontrollerat och produktivt sätt.

Kritisk infrastruktur tryggar vardagen i normala förhållanden och undantagsförhållanden.

- Det bör säkerställas att EU-finansiering kanaliseras till kommunernas kritiska infrastruktur och cybersäkerhet, med beaktande av skyddandet av dessa och försvarsperspektivet.
- Finansiering för dubbel användning av byggnads- och transportinfrastruktur vid försvarsrelaterade objekt bör möjliggöras.
- Skyddet av information som gäller kritisk infrastruktur samt cybersäkerheten i kommunsektorns kritiska informationssystem bör ombesörjas. Verksamhetens kontinuitet bör tryggas även under undantagsförhållanden.
- I beredskapsarbetet och lagstiftningen bör extrema natur- och väderfenomen som klimatförändringen för med sig beaktas.

KOMMUN- FORBUNDET

Bilaga:

Kommunförbundets förslag till försök

Kompletteras

Sammanställning av förslagen till försök som ingår i våra mål för regeringsprogrammet 1/2:

- Försök med elektronisk röstning i kommunalvalet 2029, med beaktande av cybersäkerheten.
- En lag om kommunförsök införs för att främja nya innovationer och öka produktiviteten i den kommunala servicen.
- Fjärrundervisning bör kunna utnyttjas mer än i dagsläget som ett komplement i den grundläggande utbildningen. När antalet barn minskar måste tillgången till utbildning säkerställas genom samarbete och flexibilitet i lagstiftningen.
- Gymnasieutbildning bör kunna ordnas genom samarbete kommuner emellan, utan att de straffas ekonomiskt för samarbetet.

De reformer som gäller tjänster och förvaltning som föreslås i Kommunförbundets mål för regeringsprogrammet kan främjas med hjälp av försök, för att säkerställa att reformerna ger önskad effekt.

Sammanställning av förslagen till försök som ingår i våra mål för regeringsprogrammet 2/2:

- Det införs försök med en modell för gemensamt ansvar i arbetet med ungdomar som riskerar att marginaliseras, där man möjliggör att den unga snabbt får tillgång till de mest verkningsfulla tjänsterna.
- Det införs försök med gemensam verksamhet mellan välfärdsområdet och kommunen inom studerandehälsovården, i syfte att stärka studerandes välmående och förbättra informationsutbytet.
- Det införs försök för att förbättra språkinläringen hos barn med ett främmande språk som modersmål genom tätare samarbete mellan barnrådgivningen och småbarnspedagogiken.
- Det införs försök för att kombinera kommunernas och välfärdsområdets rapporteringsskyldigheter och planeringsarbete. Detta anknyter till beredningen av ett kunskapsunderlag och informationsflödet mellan kommuner och välfärdsområden.

De reformer som gäller tjänster och förvaltning som föreslås i Kommunförbundets mål för regeringsprogrammet kan främjas med hjälp av försök, för att säkerställa att reformerna ger önskad effekt.

Regleringar som bör avvecklas

Kompletteras

Sammanställning av reglering som bör avvecklas enligt våra mål för regeringsprogrammet:

- **Undervisning:**
 - Fjärrundervisning bör kunna utnyttjas mer än i dagsläget som ett komplement i den grundläggande utbildningen. När antalet barn minskar måste tillgången till utbildning säkerställas genom samarbete och flexibilitet i lagstiftningen.
 - Möjligheterna till lärarbehörighet som omfattar hela den grundläggande utbildningen bör utredas.
- **Välfärd:**
 - Utbytet av välfärdsinformation mellan olika myndigheter bör förbättras.
 - Samarbetet mellan välfärdsområdet och kommunen: En gemensam databas utvecklas och befintliga och framtida hinder under samarbetets gång undanröjs, när det gäller informationsflödet och utnyttjande av data.
 - Planeringskraven bör förenklas och förutsättningar skapas för gemensamma planer mellan kommuner och välfärdsområden (t.ex. gemensamma välfärdsplaner).
- **Arbets- och näringstjänster:** Den nordiska servicemodellen bör luckras upp och göras smidigare. (flera punkter)
- **Den byggda miljön:**
 - Stöd-, finansierings-, och tillsynsinstrumenten inom statens bostadspolitik ses över för att stödja bostadspolitiken såväl i stora städer som i kommuner.
 - Byggnadstillsynen och andra myndighetstjänster ska kunna ordnas genom samarbete mellan kommunerna, med beaktande av att kommunernas och byggnadstillsynens uppgifter är olika i olika delar av Finland.
- **Samtliga sektorer:**
 - Besparingar bör eftersträvas genom att man undanröjer överlappande datainsamling och datalagring.
 - Kommunerna ska inte behöva betala för de uppgifter de själva samlar in och för användningen av dessa (Statistikcentralen/lagen om grunderna för avgifter till staten bör ändras).
 - Dataskyddslagstiftningen får inte utgöra ett hinder för digitaliseringen inom den offentliga sektorn. Detta kräver att tillräckliga resurser och en enhetlig tolkning på nationell nivå säkerställs.